

Kapitola třetí.
D lásce.

Rozdil I.

Co gest křesťanská láska.

Ot. Co gest křesťanský milowat ?

Odp. Křesťanský milowat, gest: Boha neylepšší dobré, pro něho sameho, a bližního pro Boha milowat; pro Boha wšsecko ochorně činit, což koli welel.

Ot. Máme-li Boha také gestře z jiné přičiny, než pro něho sameho, milowat ?

Odp. Máme Boha také proto milowat, že gest k nám neyweyš dobrotiwý.

Ot. Gaž máme Boha milowat ?

Odp. Boha máme milowat nadewšsecko, z celého srdce swého, zewšší dusse swé, zewšší myslí swé, a zewšší síly swé.

Ot. Co gest Boha nadewšsecko milowat ?

Odp. Boha nade wšsecko milowat, gest: Boha nade wšsecko ctít, a wje sobě ho wážít, než čehož koli, co nám se libí a nás těší.

Ot. Kdo se mjinj slowem bližnj ?

Odp. Slowem bližnj se mjinj každý člověk, přítel y nepřítel.

Ot. Co gest bližního milowat ?

Odp. Bližního milowat, gest: Bližnjmu dobře čít,

chtít, činit mu, coby mu se líbilo a prospělo,
nic nečinit, coby geg mrzelo, a hubilo.

Ot. Geli třeba křesťanské lásky :

Odp. Křesťanské lásky gest tak třeba, že člověk
mage rozum, bez lásky nemůže věčného ži-
vota dogít.

Ot. Gať se dokáže lásky k Bohu a k bližnj-
mu :

Odp. Dokáže se lásky k Bohu a k bližnjmu, když
se desatero přikázanj zachová.

Kozdíl II.

O desateru Božim přikázanj wúbec.

Ot. Co obsahuge desatero Boží přikázanj :

Odp. Desatero Boží přikázanj obsahuge :

1. W gedneho Boha budeš wěřit.
2. Newezmeš gména Božího nadarmo.
3. Pomni, abyš den swátečnj swětil.
4. Eti otce swého y matku swau, abyš dlawho
živ byl, a dobře bylo tobě na zemi.
5. Nezabigeš.
6. Nesesmilniš.
7. Nepokradeš.
8. Nepromluwiš proti bližnjmu swému křiwého
swědectwj.
9. Ne požádáš manželky bližnjho swého.
10. Aniž požádáš statku geho.

Ot.

Ot. Komu dal Bůh desatero přikázanj?

Odp. Bůh dal desatero přikázanj *Mogziffowi* na hoře Synai pro lid Izraelský, když wygda z Egypta, na pausti byl.

Ot. Můželi se desatero Božj přikázanj zachowat?

Odp. Může se desatero Božj přikázanj zachowat, protože Bůh každému milost k tomu dáwá.

Ot. Co obsahuge desatero Božj přikázanj?

Odp. Prwnj tři přikázanj obsahuj powinnosti k Bohu, ostatnjch sedm powinnosti k bližnjmu.

Ot. Kde se obsahuge krátce desatero přikázanj?

Odp. Krátce se desatero přikázanj obsahuge we dwau přikázanjch lásky.

Ot. Které gest prwnj přikázanj lásky?

Odp. Prwnj přikázanj lásky gest: Budeš milowat Pána Boha swého z celého srdce swého, ze wšj duše swé, ze wšj myslí swé, a ze wšj síly swé.

Ot. Které gest druhé přikázanj lásky?

Odp. Druhé přikázanj lásky gest: Budeš milowat bližnjho swého, jako sebe sameho.

Ot. Gať wyswětlil Krystus přikázanj lásky k bližnjmu?

Odp. Krystus wyswětlil přikázanj lásky k bližnjmu takto: Wšsecko, cokoli chcete, aby wám lidé činili, y wy činite jim; tomu zagisté zákon y prorocy učj.

Ot. Co se má o každém z desatera přikázanj znamenat?

Odp.

Odp. Má se znamenat, že se w každém přikázání něco welj, y něco zapowjdá.

Rozdjil III.

O desateru Božim přikázání zvláště.

§. 1. O třech prwních přikázáních, kteráž powinnosti k Bohu obsahují.

Ot. Co se welj skrz prwnj přikázání?

Odp. Skrz prwnj přikázání se welj, abychom w gednoho Boha wěřili, gemu se klaněli, w něho daujali, geg milowali.

Ot. Co se zapowjdá skrz prwnj přikázání?

Odp. Skrz prwnj přikázání se zapowjdá nez wěra, modlárstwj, kacyřstwj, hádanj, powěry, kauzla neb čáry, nenáwist Boha, zausánliwost, nedůwěrnost, neb y opowážliwé zpoléhání na milosrdenstwj Boží.

Ot. Neníli proti prwnjmu přikázání, když anděly a swaté ctjme a wzywáme?

Odp. Neníli proti prwnjmu přikázání, ale dobré gest a prospěge, když anděly a swaté ctjme a wzywáme.

Ot. Proč wzywají katoličtj Křesťané anděly?

Odp. Katoličtj Křesťané wzywají anděly; pro tože sau lidem k ochraně ustanoweni, že lidi milují, o spasení gich pečují, za ně prosy, a že na Boha u stawičně patřj, y lidškau modlitbu mu předkládají.

Ot. Proč wzywají katoličtj Křesťané také swaté?

Odp.

Odp. Katolíctj Břestané wzywajj také swaté, ne gako by oni mohli swau mocý pomoc, ale že sa u přátelé Boží, a že y za lidi u Boha prosý.

Ot. Nienšli obrazy mjt w katolické cýrkwi proti prwnjmu Božjmu přikázanj, kterez zapowjda obrazu dělat :

Odp. Obrazy mjt w katolické cýrkwi nenj proti prwnjmu Božjmu přikázanj; neb to gen zapowjda obrazu dělat, aby se jim kdo klaněl.

Ot. Gať a proč ctj katolíctj Břestané obrazy :

Odp. Katolíctj Břestané ctj obrazy, protože něco cti hodného, gako ku příkladu, něterau božšťau osobu, neb matku Boží, neb anděla, neb nětreceho swateho wyobrazujj. Pocta nesměnuge k obrazu, ale k tomu, co se strz něg wypodobňuje.

Ot. Co se zapowjda w druhém přikázanj :

Odp. W druhém přikázanj se zapowjda gmena Božjho zlehčowat.

Ot. Gať se zlehčuge gmeno Božj :

Odp. Gmeno Božj se zlehčuge :

1. Strz hřichy.
2. Zwláště strz rauhánj; když se o Bohu, o prawém náboženstwj, a o geho swatých postupně mluwj.
3. Když se přísahá, kdež nenj třeba, neb dozkonce křiwě.
4. Když se slibowé, krečj se Bohu učinili, ruffj.
5. Když se gmeno Boží, gesso nenj třeba, a neuctiwě gmenuge.
6. Když se slowo Boží bud kazy, neb se ho zlé užjwá.

Ot.

Ot. Co se welj w druhém přikázanj?

Odp. W druhém přikázanj se welj, aby se gméz
no Božj swětילו a uctiwě ho užjwalo.

Ot. Gať se ctj a swětj gméno Božj?

Odp. Ctj se a swětj gméno Božj:

1. Když Boha swobodně před celým swětem
wyznáváme.
2. Když Boha w duchownjch y tělesnjch potře-
bách za pomoc žádáme.
3. Když strz náležitau přjsahu Boha za swědka
bčeme, aby se čemus uwěřilo.
4. Když sliby, které sme Bohu učinili, wěrně
plnjme.
5. Když slowa Božjho pilně a pobožně poz-
slauháme.
6. Když wšsecko k chwále a ke cti gména Bo-
žjho konáme, neb Bohu občrugeme.

Ot. Co se welj w třetjm přikázanj?

Odp. W třetjm přikázanj se welj w neděli, která
byla hned za apostolů na památku wzkřjssenj
Krysta Pána našim dnem swátečnjm ustanow-
wena, od práce odpočjwat, a pobožně štucty
konat.

Ot. Co se zapowjda w třetjm přikázanj?

Odp. W třetjm přikázanj se zapowjda:

1. Wšseliká služebná práce, kdež gj není třeba,
a bez náležitěho powolenj.
2. Y giné djlo, které ten den buď zlehčuge,
neb pro které ho nelze swětit.

S. 2. O sedmi poslednich přikázanich, která powinnosti k bližnjmu obsahugi.

Ot. Co se welj w čtvertém přikázanj?

Odp. W čtvertém přikázanj se zwołáše welj, aby děti rodiče své milowali, ctili, jim slaužili, we wšsem, coby nebylo proti božským přikázanjm, gich poslauchali, w duchownjch y tělesých potřebách jim pomáhali, a za ně se modlili.

Ot. Co se zapowjda w čtvertém přikázanj?

Odp. W čtvertém přikázanj se zapowjda rodičů neposlauchat, gich nenáwidět, gimi pohrdat, jim se posmjwat, gich hanět neb kljt, w potřebách gich opouštět, neb jim ubližowat.

Ot. Co se slibuge dětem, které to přikázanj zachowagj?

Odp. Dětem, které to přikázanj zachowagj, slibuge se dlouhý život a štěstj.

Ot. Čeho se magj děti bát, které toho přikázanj nezachowagj?

Odp. Děti, které toho přikázanj nezachowagj, magj se přetěžkých časných y věčných trestů bát.

Ot. Tkneli se čtverté přikázanj také giných osob, než dětí a rodičů?

Odp. Čtverté přikázanj se tkne negen dětí a rodičů, ale y wšech poddaných, a wšech gich duchownjch y světských wrchnostj, y wšech učitelů, y některak těch lidí, genž pro swůi wěk a wážnost eti zaslubugi.

Ot. Čjm sau poddanj k swým uřednjkům a wrchnostem powinni?

Odp.

Odp. Poddanij sau powinni k swým úředníkům a wrchnostem, dobrým y zlým, tak jako dětj k swým rodičům se chowat. Nejwjc z toho, co se dětem o rodičich přikazuje a zapowjda, přikazuje se a zapowjda y poddaným o swých wrchnich.

Ot. Co se zapowjda skrz páte přikázanj z

Odp. Skrz páte přikázanj se zapowjda giného, neb sebe zabit, neb ranit.

Ot. Co se wjc skrz páte přikázanj zapowjda?

Odp. Skrz páte přikázanj se zapowjda y hněw, nenáwist, pohorssenj, a gakekoli ubliženj bližnjmu.

Ot. Co se welj skrz páte přikázanj z

Odp. Skrz páte přikázanj se welj,

1. Abychom pokog a swornost skazdým, y s těmi, kteří nám ubližili, zachowali.
2. Každému dobré příklady dáwali.
3. Bližnjmu duchownj y tělesná dobrodinj prokazowali.

Ot. Co se zapowjda skrz šesté přikázanj z

Odp. Skrz šesté přikázanj se zapowjdagj nečistj skutkowé, způsobowé, řeči; dobrowolné zaljzbenj a swolenj w nečistém mysslenj a žádostech, y cokoli k nečistotě ponauká.

Ot. Co ponauká k nečistotě z

Odp. K nečistotě ponauká nestydatost w oděwu, zahálka, nestřjdmost w gjdle a pitj, přjliš

swobodně obcowat s druhým pohlawim, wsse-
tečnost očí, a čtenj oplzlych knih.

Ot. Co se welj skrz šesté přikázanj ?

Odp. Skrz šesté přikázanj se welj, abychom se čisté chowali podle řela y dusse, a syc y w myšlenj, řeči a způsobjch; také se přikázuge, abychom se wssch hříšnych přejlžitosti warowali.

Ot. Co se zapowjda skrz sedmé přikázanj ?

Odp. Skrz sedmé přikázanj se zapowjda krádež, podwod w mjře a wáze, zadržowánj cizýho statku, a mzdy, lichwa, a gakekoli ublženj bližnjmu geho gměnj a práwum.

Ot. Co se welj skrz sedmé přikázanj ?

Odp. Skrz sedmé přikázanj se welj, abychom každému, což geho gest, necháwali, dáwali, a prokazowali, odňatau wěc wrátili, a w čem sine mu ublžili, nahradili.

Ot. Co se zapowjda skrz osmé přikázanj ?

Odp. Skrz osmé přikázanj se zapowjda křiwě swědčit, křiwě žalowat, wssecka y žertowná y služebná lež, pomluwa, na cti utrhanj, křiwě podezřeni, posuzowánj, sočeni.

Ot. Co se welj skrz osmé přikázanj ?

Odp. Skrz osmé přikázanj se welj prawda, upřímnost w řeči a skutečjch, hágit dobrého gměna bližnjho, odwolat pomluwy a na cti utrhanj.

Ot. Co zapowjdagj poslednj dvě přikázanj ?

Odp.

Odp. Dvě poslednj přikázanj zapowjdagj wseř
ctu žádostj tčj wěcy.

Ot. Co se welj sřz dvě poslednj přikáz
zanj?

Odp. Sřz dvě poslednj přikázanj se welj čistos
ta srdce, křotit zle žádosti, a zwláště, al yhom
netaužil po tom, což nasseho neni.

Ot. Proč Bůh y násse tauženj a žádostj
zákonu podrobil?

Odp. Bůh y násse tauženj a žádostj zákonu poz
drobil, aby nám ukázal:

1. Že gest Pánem srdcy nassich.
2. Že mu neni nic sřyřeho, co se děge w nas
ssem srdcy.
3. Že gest zákon geho mnohem wbornějšj,
než wšselicj lidsřej zákonowé, křeřj mohau
gen násse zewnitřnj činy zřjdit, nepař y
nasseho wnitřnjho smyslu.
4. Že gest třeba, aby se hřich wř lenil, hned
spočátku, to gest, w zle žádostj mu odes
přje.

Ot. Čemu se učjme z poslednjch dwau přiz
kázanj?

Odp. Z poslednjch dwau přikázanj se učjme, že
má Břestkan nariženě powinnosti negen zewnitř
plnit, ale y wnitř mřnit, to gest z celého srdce
horow byt, wšsecko činit, co se přikazuje, a
nie nečinit, co se zapowjdá.

Ot. Co sljbil Bůh těm, genj přikázanj ges
ho zachowagj?

Odp. Bůh slibil těm, genž přikázani jeho zachowaji, život věčný, y na tomto světě boině požehnání.

Kozbil IV.

O přikázaních církevních vůbec.

Ot. Smeli powinni přikázani církewnj zachowáwat, a proč?

Odp. Sme powinni přikázani církewnj zachowáwat:

1. Protože nám čtorté přikázani Božj ukláda, abychom y duchownj y swětsté wrchnosti poslauchali.
2. Že Krystus náš božský wydawatel zákona wewangelium zřegmé welel, abychom cýrke poslauchali.

Ot. Količ gest přikázani církevních, která máme zwláště wědět a zachowat?

Odp. Přikázani církevních, která máme zwláště wědět a zachowat, gest pět:

1. Swátky zaswěcené swětit.
2. W zaswěcený swátek celau mssi swatau po-božně slyšet.
3. Čtyřidceti dnů půst, čtvery suché dni, a jiné ustanowené posty zachowáwat, y w pátek a w sobotu od masptých pokrmi se zdržowat.
4. Nejméně gednau w roce swému nařizenému knězy se zpowjdat, a při času welikonočnjm welebnau swátost přigjmat.
5. W zapowěděný čas swatebnjho weselj ndržet.

Koz=

Kozdil V.

O přikázaních církevních zvláště.

§. 1. O dvou prvních církevních přikázaních.

A. První církevní přikázání: Svátky zasvěcené světit.

Ot. Co welj církev skrz první přikázání?

Odp. Církev welj skrz první přikázání, aby chom svátky tak světili, jako neděle, protože y w svátky odpočívali, nepracowali, ale po božné skutky činili.

Ot. Co zapowjda církev skrz první přikázání?

Odp. Církev zapowjda skrz první přikázání, aby se w swátek nic nečinilo, co se w neděli zapowjda, totiž:

1. Služebná práce bez potřeby a náležitého powolení, která se zapowjda w swátek, jako w neděli, skrz celý den.
2. Takowj činowé a weselosti, kterél ten den buď zlehčuj, neb pro které ho nelze světit.

B. Druhé církevní přikázání: W zasvěcený swátek celau mssi swatau pobožně slyšet.

Ot. Co se welj w druhém církevním přikázání?

C 3

Odp.

Odp. W druhém cyrkewnjm přikázanj se well, abyhom w neděli a w swátek celau mšsi swarau pobožně slyšeli.

Ot. Co gesté máme činit, abyhom neděle a swátky podle umyslu cyrkwe swětiti ?

Odp. Abyhom neděle a swátky podle umyslu cyrkwe swětiti, máme mimo mšsi swarau y kázani pozorně slyšet, swátost pokání a swátost oltářnj přijmat, duchownj knihy číst, y po poledni při službách Božjch býti, a giné dobré skutky konat.

Ot. Co se zapowjdá skrz druhé cyrkewnj přikázanj ?

Odp. Skrz druhé cyrkewnj přikázanj neywj se zapowjdá lenost w službách Božjch w neděli a w swátek; totiž:

1. Když kdo celé mše swaté, neb pobožně gslyšessy, neb gest málo kdy na kázanj.
2. Když kdo pro gjdlo, pitj, bru a giné wezselosti službu Božj obmesťá.

1. O mšsi swaté.

a. Co gest mše swatá, a co se při nj děge.

Ot. Co gest mše swatá ?

Odp. Mše swatá gest nekrawawá obět nowého zákona, wždy trwagjcy památka krawawé oběti, krawau Gejšs Krystus na kříži dokonat.

Ot. Kdo ustanowil obět mše swaté ?

Odp.

Odp. Gejšs Kryštus ustanovil obět mſſe ſwaté při poſlednj wečeři.

Ot. Gač ustanovil Gejšs Kryštus obět mſſe ſwaté ?

Odp. 1. Gejšs Kryštus wzał chléb a kalich s wjnem.

2. Požehnal obého, a řekl nad chlebem: To-
tot geſt tělo mé, a nad kalichem: Tentot geſt
kalich mé krwe.

3. Dal obého přítomným apoſtolům požjwat.

4. Welel: To činite na mau památku.

Ot. Kdo obětuge w katolické cýrkwi obět mſſe ſwaté ?

Odp. Při mſſi ſwaté obětuge newiditedlně Gejšs Kryštus ſebe nebeſtému Otcy za nás; wſ-
ditedlně pak kněz ru obět koná.

Ot. Proč koná kněz obět mſſe ſwaté ?

Odp. Kněz koná obět mſſe ſwaté :

1. Na wyznání božſké neiwyšſſj mocy, kterau má nadewſſim ſtvořenim.

2. Na poděkowánj Bohu za wſſecka geho dobrodinj.

3. Za doſažení od Boha odpuſtění hříchů.

4. Za wyproſſení od Boha wſſech potřebných miloſtj.

Ot. Zomu ſe obětuge obět mſſe ſwaté ?

Odp. Obět mſſe ſwaté ſe obětuge, a může ſe gen Bohu obětowat.

Ot. Za koho ſe obětuge od kněze obět mſſe ſwaté ?

Odp. Od kněze ſe obětuge za žiwé y za mrtwé.

b. **Gaf se má mſſe ſwata ſlyſſet.**

Ot. Gaf máme ſlyſſet mſſi ſwatau :

Odp. Máme celau mſſi ſwatau ſlyſſet, nemá me ktere znamenité částky mſſe ſwate ſwau winau obmeſſkat. Kenj doſt, abyhom, kdyz ſe mſſe čte, gen při nj byli, než geſt čteba 1. pozorně, 2. uctiwě, 3. pobožně gi ſlyſſet.

Ot. Které ſau neipředněiſſi částky mſſe ſwate :

Odp. Neipředněiſſi částky mſſe ſwate ſau: Ewangeliu, obětowanj, pozdwihowánj a přigimánj.

Ot. Co máme činit při ewangeliu :

Odp. Při ewangeliu máme ſobě připomjnat, že geſt powinnost, abyhom učenj ſwateho ewangeliu poznáwali, y před celým ſwětem wyznáwali, hágili, a podle něho žiwi byli.

Ot. Co máme při obětowanj činit :

Odp. Při obětowanj máme ſwui umyſl s umyſlem kněze ſpogit, a Bohu ſe obětowat.

Ot. Co máme činit při pozdwihowánj :

Odp. Při pozdwihowánj ſe máme Břyſtu Geziſſi wzpůsobách chleba a wjna klanět, a bižice ſe w prſy, wyznáwat, že ſau hřichowé náſſi winni ſmrti Břyſtowau. Máme hřizhů ſwých litowat, wjru, naděgi a láſtku wzbuzowat.

Ot. Co máme činit při přigimánj kněze :

Odp. Při přigimánj kněze, geſtli skutečně nez přigimáme, máme to duchowně činit, to geſt,

gest, máme mjt žádost, abychom hodně přiz-
gali tělo Krystowo.

2. O kázanj.

Ot. Co mimo to náležj k službám Božjm?

Odp. V kázanj, poslauchánj slova Božjho, ná-
ležj k službám Božjm.

Ot. Proč máme kázanj poslauchar?

Odp. Kázanj máme poslauchar,

1. Protože na kázanj slovo Boží se oznamu-
ge a wystrůeluge.
2. Že velmi málo lidí prawdy wjry swaté
patrně, a gať náležj wj; neb mnozí
z mláďi málo poslauchaji, když se učej o
wjře, a o mrawjch wyfláďá.

Ot. Co mu třeba činit, kdo chce z kázanj
užitek mjt?

Odp. Kdo chce z kázanj užitek mít, třebať

1. Bez roztržitosti, a velmi pozorně poslau-
char.
2. Co se powjďá, třebať na sebe obracet, ne
na giné.
3. V třebať opravdu minit, a přičinit se, aby
se howal, gať kázatel učj.

S. 2. O třech posledních církevních přikázáních.

C. Třetí církevní přikázání: Čtyřiceti dnů půst, čtvery suché dni, a jiné ustanovené posty zachovávat, y w pátek a w sobotu od masných pokrmů se zdržovat.

Ot. Co welj třetí církevní přikázání?

Odp. Třetí církevní přikázání welj, abychom w pátek a w sobotu masných pokrmů, w jiné pak ustanovené posty ani pokrmu z mljka a wagec negedli; lečby dowolowal platný a ožbečný obyčej, gakž gest w mnohých krajích, těch pokrmů požíwat.

Ot. Bízli se třetí církevní přikázání docela vyplnilo, kdž w ustanovené posty gen zapowěděných pokrmů negjme?

Odp. Aby se třetí církevní přikázání docela vyplnilo, třebať w ustanovené posty y pokrmu sobě užit, to gest, gen gednau za den do syroslu se nagest.

D. Čtvrté církevní přikázání: Nejméně gednau w roce swému narjzenému knězy se zpowjdat, a při času welikonočnjm welehnau swátost olzárnj přigjmat.

Ot. Co welj čtvrté církevní přikázání?

Odp. Čtvrté církevní přikázání welj každého roku zpowěd, y swaté přigjmání při času welikonočnjm.

E. Páté církevní příkázání: W zapověděný čas swatebního weselí nedržet.

Ot. Co se zapovídá skrz páté. církevní příkázání?

Odp. Skrz páté církevní příkázání se zapovídá od první neděle adwentní až do swátku tří králů, neb zgewení Krysta Pána, a od popelce až do neděle prwodní swatebního weselí držet.

Kapitola čtvrtá.

O swátostech.

Rozdjil I.

O swátostech wúbee.

Ot. Co gest swátost?

Odp. Swátost gest widiredlné znamení newšedně milosti, kteréž gest od Krysta Pána knašemu poswěcení ustanoweno.

Ot. Ga? býwáme skrz swátostki poswěcení?

Odp. Skrz swátostki býwáme poswěcení, když nám udelugj některé řádné poswěcugjey mta
losti